

— У НОВОМЕ САДУ У УТОРАК 21. ФЕБРУАРА 1884. —

ГОДИНА IX.

ПОЗОРИШТЕ

БРОЈ 18.

УРЕЂУЈЕ А. ХАЦИЋ.

Излази свака о дану сваке представе на по табака. — Стоји за Нови Сад 40, а на страну 60 новч. месечно. — Претплатна се штампа администрацији „Позоришта“, у матичном стану, у Новоме Саду.

ИЗ ГЕТЕОВОГ „ФАУСТА“.

(Наставак.)

А како за тим жуди, то да знаш!
Са прозора облаке гледи све
Кад лете преко градске зидине.
„Бар тица да сам“, пева цео дан,
Док благотворан њу не свлада сан.
Па час је тужна, час је опет чила,
Час исплакана баш,
Час мирна опет, као што је била. —
За кога то? Та ваљда добро знаш.

Фауст.

Змијо! Змијо!

Мефистофелес (за се.)

Је л' да сам те уловио!

Фауст.

Нечастиви! Окани ме се тим!
Не спомињи ми дивну жену ту!
За телом њеним тако дивотним
Не дражи већма жудњу маниту!

Мефистофелес.

Па онда? Она мисли већ, да ти
За добро нађе, ње се клонити.

Фауст.

Удаљен ја, опет сам близу ње!
Зaborавит' је нећу никад, не!
Та завидим и причешћу тај пир,
Кад с уст'ма њеним дође у додир.

Мефистофелес.

Схватам, те, друже! С тог ти завидим
На двојцима под цветом ружиним.

Фауст.

Сводниче ти, уклони се!

Мефистофелес.

Хајд' грди ти! Не каже л' сам разум,
Да, момче, цуру када створи бог,
И сам се држ' посла одличног:

Младенце свести, као добар кум.
Окај се једном слутње немиле!
У собу ти ћеш твоје премиле,
А не у смрт, у задњи уздисај.

Фауст.

Да л' срећу иуди њен ми загрљај?
Не осећам ли зар у часу том
Да с' њојзи ближим тек с проклетињом?
Бегунац ја сам, бескућник,
Без цели, мира, отпадник;
Бујица јури стрмоглав к'о ја
К провалијама жељна, манита!
А чедо оно у присенку ту,
С пашњаком малим, с колебицом тек,
И све што ради у домајлуку
За њу је тол'ко, кол'ко свет и век.
А мени још, проклетоме,
Не беше доста то,
У хуку своме бесноме
Што стење сам размрскао!
И мир сам њен поткопат' морао!
Ту жртву, пакле, имат' мораде!
Помоз' ми, враже, скратит' овај страх!
Што бити мора, нека је на мах!
Нек удес њен и мени допадне,
Па нек и она са мном пропадне!

Мефистофелес.

Ал' кини опет, ала буки плам!
Будало једна, утеши је сам!
Је л' главу таку снаш'о где белај,
Ту одмах мисли, да је свему крај.
Нек живи, ко се храбро држат' зна!
Поприм'о си већ тма од ђавола,
А ништ' ми није тако гадно, знај,
К'о ђаво, кад га спопада очај.

ЛИСТИЋИ.

СРПСКО НАРОДНО ПОЗОРИШТЕ.

(„Еј људи што се не жените“, шаљива игра у 4 чина, од Јулција Розена, за српску позорницу прерадио Бранко М. Јовановић, приказана на нашој позорници у среду 15. фебруара о. г.)

Шаљива игра ова представљана је већ више пута овде у Новом Саду и увек се, рецимо, допала публици. Да је тако, сведочи нам и то, што се и прошлог пута искупило много више гледалаца него обично кад се даје какав комад у претплати.

Игри овој примамљује гледаоце то, што јој је предмет из обичног живота, ако не баш нашег, а оно бар „прерађеног“ нашег обичног живота, осим тога жива и колико се рећи може и вешта игра наших глумача.

Кад се узме, да је главно у горњој шаљивој игри, како жене господари у кући, како са мужем поступа као са лутком каквом, а он се као мама боји и погледа њеног, па кад добије мало слободе испод јарма жениног, а он поправи којекакве лудорије; кад се дода, да матере све и сва употребљују и речитост и власт и „кох-бух“, да кћери разудају, па једна мамица наследа а друга сртно пролази — ко не би то радо гледао; па ако додамо, да се глума развија лако, без икаквог заплета, да је пуна комичних сцена, да је у њој шаљивих израза, да долази и смешна „кратковрата“ Мутнбарићка — дошаће се сваком.

Против главног предмета, против правих особа, не може нико имати ништа, али споредном предмету, споредним лицима има се баш много замерити. Трговац Звекић са женом Милевом и њеним страсним обожатељем не само да су увучени у ову шаљиву игру, да се и сами чудити морају откуд и како, већ они баш и дају овој иначе невиној и обичној глуми неки изглед, који не би требало да гледамо на бини, кад нам и онако не треба, нити је моралан, нити је код нас, буди богу хвала, у моди.

Колико иначе први призори између Милеве и њеног Луткића не утичу лепо и пристојно на нас сами по себи, толико још и више приказ оне Милеве и оног Луткића одвраћа гледаоце од себе; тек кад се дошло до комичних сцена са Луткићем нашао се он нешто код куће у приказу, а Милева је и тада остала она стара. Чудио бих се, чиме да Милева очара и занесе Луткића, да је он био другчији, а овако је свако себи пара нашло.

Приказ у целини, као што рекох, био је жив, па и вешт, премда се не пиште од глумца, да

покаже велике вештине, кад представљају скоро сам себе. Од представљачица показале се особито гђа Ружићка, гђа Добриновићка, и гђа Рајковићка, а како и не би, кад је била свака у свом елементу, а — осим тога вежбају се у том већ више година.

Енергију и власт у кући, а где треба пријатељну благост и добру вољу приказала нам је гђа Ружићка лепо, а лепо и красно знала је, да се савлада у тренутцима, кад се тицало среће кћери њених, па макар да ју је и муке стало и ма да ју је лице поздавало, да није баш онако, као што говори и твори. — Гђа Добриновићка као брижна мати за своју децу, а уз то и мала чанколиза и поред тога, што јој је кратак врат сметао, знала је одржати поверење, које ужива одавна већ у улогама Мутнбарићкине врсте. — Жутокљуну Јованку никад неће нико боље приказати од гђе Рајковићке. Јованка је сушта наивност, она се у тој наивности и удаје, не знам само, каква ће изгледати као жена!

Од приказивача се одликовали г. Ружић као богаташ Јагодић и г. Димитријевић као чиновник Макенћ; први нам је изнео мужа, који нема својих мисли, који нема своје воље, већ само онако зна играти, како му жена свира, па и ту није баш увек на месту, кад не зна да нађе младожење деци својој; други нам је представио чиновника, који је заљубљен до ушију, па би се и женено, али рачуни не допуштају, и они га баш вежу, да се окане тог тешког подузетка. Као што смо приметили, направили су га ти рачуни и мало сулудим, премда је требало више, да су му грудне бриге задавали.

Као лекар Петковић изненадио је гледаоце г. Добриновић, који је, не знам, силом или миљом, заменио у тој улози г. Милосављевића. Да је оправдано оно „булује“ на позоришним листовима, видело се на г. Добриновићу. Ма да и сами, а и цела позоришна публика, жељно очекујемо, да видимо г. Добриновића у улогама његовим, и ма да је то публика и бурним поздравом засведочила овог вечера, ипак, ако преке пужде није, нека се почека, док га не узможемо потпуно здрава и весела видети на бини, иначе би се, не дај боже, могли кајати.

С. М.

(„Наши робови“, позоришна игра у 5 чинова од Сахер-Мазоха, превео Сава Петровић, приказана у четвртак 16. фебруара о. г.)

„Наши робови“ представљени су код нас први па и други пут почетком године 1879. и од то доба ипак прилике гледати горњу позоришну игру. Наведене године допали се „Наши

робови" како женском свету тако и мушким, и по томе могао би помислiti човек, да ће представа горњег дана бити добро посвећена, но — тога није било; није било у оној мери, како се с правом могло очекивати и надати.

У оцену и у препоруку ове позоришне игре не треба, да се упуштам, јер Сахер-Мазох је познат нашој публици не само као новелиста и приповедач, већ и као писац позоришних дела; ограничићу се само на приказ глумца и глумице, а то тим пре, што је више улога било у новим, па рецимо и почетничким рукама.

Стари приказивачи били су: г. Ружић, гђа Добриновићка, гђа Л. Хаџићева, нове пајк а главније улоге биле су у рукама гђе Рајковићке, г. Суботића, гђе Петровићеве, И. и Ђ. Станојевића и г. Динића.

Ако рекнем, да се игри г. Ружића нема ништа замерити и ако као врхунац вештине му истакнем у призору са неверном Мадленом, могу казати за гђу Хаџићеву, да јој приказ Мадлене није испао потпуно за руком: незнатнији призори нису тако упали у очи, као онај, кад је потражила свог Павла, те му причала, како је сама патила од оно доба, одкад га је оставила, кад га је сећала на сретни, али спромашки живот, кад га је уверавала, да га и сад љуби, да се каје, те молила, да је прими. Мадлен је уверена, да је зло урадила, па зато мора и глас и израз и покрет употребити, како ће што више да разувери Павла о рђавом мњењу о њој, но гђа Хаџићева није се могла у том призору узнети више до-ли до обичне представе своје: кретање је нешто послужило, рецимо и осећај, али глас и тон ју је издао, она је више одекламовала у тој сцени улогу но што ју је казала Павлу; даље је изгледало, да се више правда публици него њему, јер у њега није у почетку призора ни гледала већ у публику.

Главна улога у игри овој јесте улога баронице Фаустине, коју нам је приказала гђа Рајковићка. Ма да је имала гђа да покаже врло разне моменте у улоги тој, ипак је савладала све тешкоће и приказала нам је баш тешку улогу у целини лепо, али и јесте местимице показала да јој баш тешко пада. Спомињем само, да су љубавни призори више били наивни него озбиљни, као што приличи жени озбиљној, која се бори за еманципацијом женскиња, која пише чланке, што сензацију праве, која саставља говоре за земаљске заступнике и т. д. — У улоги Јудите заменула је овог пута гђу Рајковићку гђа Л. Петровићева. Док је гђа Рајковићка била у тој улоги као риба у води, дотле је гђи Петровићевој ишао приказ те улоге теке, али ипак без икаквог устезања, те се тако похвалити мора игра њена тога вечера. Гђа Петрови-

ћева је почетница, и код нас је излазила већ у више мањих и незнатних улога а у "Нашим робови" изашла је први пут у већој, и из приказа њеног могао се свако уверити, да она неће бити на постиг друштву, у коме дела, ако само прионе, да сваку улогу проникне и схвати па и прикаже као Јудиту. Жеља би нам била, да је чешће видимо у улогама, које су за њено доба и узраст прикладнје, а уверени смо, да ће по дару и способностима моћи сваку таку улогу приказати на задовољство публичино. Од како је болестан г. Добриновић његове улоге прихватио је већином г. Динић, па тако и пл. Молвица у овој позоришној игри. Мање више г. Динић зна добро да имитира г. Добриновића и рекли бисмо да није рђав избор учињен г. Динићу у том погледу, у погледу комичке и комичних приказа; истина још није дорастао да потпуно замени болесног г. Добриновића, али га замењује без икаквог великог уштраба, а као Молвић заменио га је потпуно на наше задовољство. Што г. Динићу и иначе препоручујемо у улогама тако врсте, то и у улоги Молвићевој, а то је више елеганције и финијег представљања; што се тиче окретности са свим нас је задовољно. — У већој улоги изашао је у улоги уредника Хорна и г. Ђ. Станојевић и показао, да се и од њега можемо временом надати, да ће бити од бољих снага у српском народном позоришту; Хорна је приказао доста добро, но мало више живости и уредничке окретности и новинарског говора не би му шкодило. — Остали су чинили своје тако, да је приказивање испало у средњу руку добро.

С. М.

ПОЗОРИШТЕ.

* (Андреја Лукић) пилотац нашег позоришта и врсни члан наше позоришне дружине венчао се у четвртак 16. фебруара у Вршцу, у месту свога рођења, са г. Т. Брашованом, такођер чланом наше позоришне дружине. Младенци су добили том приликом из свију крајева српских честитке и поздраве. И ми им желимо од свега срца сваку срећу и напредак. Живили и на дику и понос били нашем народном позоришту!

* (Руско позориште). "Нерон", нова руска опера, коју је саставио славни руски уметник Рубинштайн, приказала се први пут у Петрограду 11. фебруара о. г. Оркестром је управљао сам састављач, а позориште је било дунком пуно најодличнијег света. Цар, царица и цела царска породица дошла је била на ту представу. Опера се јако допала. Новине веле, да такве уметничке славе није већ одавна видела руска престоница. Спљним овацијама и изазивима не беше ни крај ипак конца.

Издаје управа српског народног позоришта.

СРПСКО НАРОДНО ПОЗОРИШТЕ.

18. ПРЕДСТАВА.

У ПРЕТИПЛАТИ 12.

У НОВОМЕ САДУ У УТОРАК 21. ФЕБРУАРА 1884:

МУЖ НА СЕЛУ.

ШАЉИВА ИГРА У 3 ЧИНА, НАПИСАО ВЕЈАР И ЖИЉ ВЕЋИ. С ФРАНЦУСКОГ.

О С О Б Е:

Егбертовица	Ј. Добриновићка.
Урзула Колонбетовица, њезина кћи	М. Рајковићка.
Фердинанд Колонбет, урзулин муж	Ружић.
Паулина, његова сестра	Л. Хадићева.
Цезар Полињи, морнарски официр	Димитријевић.
Нохановица, удовица	Д. Ружићка.
Едмунд Бринвиль,	Барбарић.
Мартен, кућни пријатељ	Суботић.
Јустина, нохоновичина собарица	Л. Петровићева.
Фридрих, слуга у кући егбертовичној	Рашић.
Слуга нохановичин	И. Станојевић.

Збива се у Паризу у наше време.

У четвртак 23. фебруара: „РОМЕО И ЈУЛИЈА.“ Трагедија у 5 чинова, написао В. Шекспир, с енглеског превео др. Лаза Костић, за српску позорницу удесио А. Хадић.

Улазнице се могу добити у писарници позоришној од 9—12 пре подне и од 3—5 после подне, а увече на каси.

Болује: П. Добриновић.

ПОЧЕТАК У 7 А СВРШЕТАК У 10 САХАТА.